

רפת באר הגולה

הלכות ראש-חדש סימן תכז

תכז כשראש-חדש שני ימים היאך פותחין בשטרות, ובו סעיף אחד:

א *אשר ראש-חדש שני ימים, פותחין בשטרות ימים הראשון ביום ראש-חדש (א) שהוא יום שלשים לחודש שערב (ב) (והמקום לחודש מיום שני ופותחין בו 'באחד לחודש') (טו): הגה כשעברין השנה, פותחין באחד ראשון (ג) אדר (ד) סתם ובשני אדר השני (טז):

תכח סדר קביעת המועדים וקריאת הפקדושים, ובו ח' סעיפים:

א *אלו הימים (א) שאין קובעים בהם המועדים: לא אדר' ראש-השנה, ולא גא' יום-הכפורים, ולא זכ"ד פורים, ולא בד' פסח, ולא גח"ז עצרת והושענא-רבנה, לא ג' תנקה, ולא אג"ו צום אסתר, ולא בד"ו צום תמוז ואב. לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג לעמר, וסימן פל"ג, (ב) וביום שיהיה (ג) תנקה

שערי תשובה

שפאל, דעת שפאלס מסתמך דבר ר"ל אם ראוי לקדש הלילה נ"ך חלון, וסבב להחיות, אף שכן סרטי המלכות הוא פחות מ'ג' מלכות, לא אמרנו למקדו. וצ"ח במג"א סימן תכב, ד"ע על הח"ע סימן נט שלא הזכיר המג"א וישע"א קמן קיס, וצ"ח פקדון-סגנאל דף ט, אף בזה בלא"ה לא שנה לבדו, שלא נאמר אלא לענין מחיצות אבל כאן אם נראה דה"ד ב"ד, ואין ראיה מהר"ב שדכא לעיל סימן א, וגם כי ש"י בתשובה נחה דאח"כ, ע"ש:

(ב) תנקה, צ"ל ויום שיהיה עצרת תנקה, פרוש, ביום שיהיה עצרת

באר הליכה

מכל מקום כתב אינה אחרונים דכ"ד וכו' אם לא קדש עד ט"ז קדש בליל ט"ז בל' של' ומלכות⁴⁰, אכן אם הוא אג"ו יום ט"ז אלא שיהיה אחר וצ"ח כ"ט י"ב שעות וחש"י חלקים, אפ"ר שיש לספק על בעל מור וקציעה שד"ח להחיות לברך בשם ומלכות, וכן הסכים המהר"ם פת"ר אור"ח ש"י, וצ"ח עוד בנדון ביהודה סימן מא, דאם לא היה יכול לקדש עד עשה, שיהיה סמך קצנן וכיוצא, ויהיה קורא קריאת ששע ונראה שהלכה, ואם נמתין עד אחר קריאת שמע ותפלה יכלה הנזמן של קדוש הלכה, של לו לספק אפילו באמצע הפרק ולקדש, ומכל מקום אם אפשר לו לגמל הפרק, וצ"ח עוד שם פרטי דיונים⁴¹, ומכל מקום פשוט דאין ראיה לומר או אלא הברכה ולא שער פסקים:

* כשראש-חדש נכ"ו, וצ"ח סדר הקביעות פטור, והנה כשאר סדר הקביעות, שכל י"ג מחזורים קביעותם שנה, והוא מה שנקרא תלבוש יצול דרב נחשון גאון, אף תלבוש כתב על זה: המון המעשרים חושבים י"ג מחזורים בשנה, אבל כשתדקק היטב תמצא שצ"ח, עד כאן לש"נו, וכן סתם דבסנה בן-אברהם מספר וסוד-עולם, מאמר רביעי פרק י' בסנה, כי מה שסוברים שכל י"ג מחזורים הם בשנה הוא רק ברב השנים אבל לא בכלם, ולכן אין לסמוך על עגול זה של י"ג מחזורים, עד כאן לש"נו, צ"ח שם באריכות, וכן בפרי חדש השיג על הסוד ופירש השנים הא"ף עולה לפי חשבון, וכמו שכתב בספר תיקון יששכר, והנהיר מאד מאד שלא לשמך לסדר הקביעות של הסוד על שנים ידועות, צ"ח שם, וכן מצאתי עוד בשאר ספרים, אף לעצמנו אין שום נפקא-מנה מזה, כי על שנים ששכרו עד הנה מה דתנה הנה, וגם באמת כבר נתקן באיזה מקומות בלות של הסוד נופא כפי מה שיהיה הפרי חדש, וצ"ח תרס"ב תרס"ג תשי"ח פתחתי לקמן א"ף הוא הקביעות באמת, ע"כ שם, והנה השנים נש"פ רב⁴² כמעט עד שנת תתמ"ז בחובות בלות הסוד כהנ"ל, כפי מה שראה ספר חדש שלא הגיע עליו נאם לא שיקצא עוד אינה לקול ברפוס, וכמו שראיתי בספר חדש כתוב שם על שנת התקנ"ג סימן בח"ג, והוא סעודת הדפוס וצ"ח לומר וצ"ח, וכן על שנת תשכ"ג כתוב ברפוס לעמ"פ רב"ש, והוא סעודת הדפוס וצ"ח לומר ז"ש פטור והוא וצ"ח, אמר"פ מצאתי פן ברפוס נש"ל, ואין לנו לראג פל"פ יותר, כי בודאי קצת היתה וגם הרבה קצת יהיה הגולה ונקדש על"פ הרגלים:

* אלו הנמים שאין קובעין נכ"ו, כלל הענין: לעולם צריך לראות שלא יהיה יום-הכפורים ביום ראשון ולא ביום שני, והוא שני ימים קרובים שאסורין בכל מלאכה מן המורה סמוכים זה לזה ונ"ל לזה טעם בגמרא ראש-השנה דף כ, ע"כ שם, וגם שלא יהיה הושענא-רבנה ביום השבת כדי שלא תהיה (* ונק' על שנת תשמ"ט כתוב בסוד ג"ת, וצ"ח לומר: ב"ת.

שער הציץ

(כד) ב"ח וט"ו ומגן-אברהם וי"א: (כה) ולפי מה שכתבנו לעיל, אפילו אין החלון פתוח נמי אינו מעכב מדיקא, כל שילדע בברור שמה שפאיר נגדו הוא אור הלכה ולא זכריות וצ"ח פלגא פ"ח דמות הלכה, וכמו שכתב בשער-השעשועים ע"כ שם, ולכתחלה טוב יותר לפתח החלון, אף כשאי אפשר כגון כפי חקר וכיוצא אפילו אין החלון פתוח, וכמו שכתבנו וכן כתב הפרי"מ דברים, ע"כ שם: (כז) ב"ח וט"ז, מגן-אברהם ואל"ה רבי: (כח) מגן-אברהם, והסוד מג"א באפן אחר, ולא פליגי אהר"י, והוא רק סימנא בעלמא, וצ"ח פ"ח דמות אפ"ר לישב הגרסא ש"נו, דהנה, אב והמחבר מניי מענין אימתי יחול ל"ג בעומר, כתב נפי אימתי יחול עצרת, והנה סימנא: ביום שיהיה בשנה הפאה תנקה יהיה עשה פש"ה זו עצרת, אמר"פ מצאתי זה בספר חדש: (כט) מגן-אברהם, ולפי סדר שלס"פ וצ"ח לשנים שכתוב דין כ"ה בהנ"א: 'שיהיה כסדרן או סדרים, ומנה נבר שנתה הסג"א אברהם כהנים הוא אמת, דלמטה הש"י אין שנה אלו הפלות כלל:

באר היטב

מט"מ ח"ל: ראיתי רש"ל פסקה בתבנית שמתח ולא רצה לצאת לחוץ ופתח החלון נגד הלכה וקדש, ע"ש, וצ"ח סימן א משי"ש:

(ב) סתם, והיה פש"פ רב"ח החולש בבהכ"מ, ט"ז, וצ"ח פ"ח סימן רב סימן י"ז כתב בשם מהר"ל: בראשון אדר ראשון ובשני אדר שני, וב"כ בא"ע סימן קכו ס"ד אפי' ט, וכ"כ הש"י בשם הרי"ח דנכון לקדש בשניהם, באדר ראשון יאמר ראשון ובשני יאמר שני, ע"ש:

(ב) תנקה, צ"ל ויום שיהיה עצרת תנקה, פרוש, ביום שיהיה עצרת

משנה ברורה

בבדו שיהיה עומד סתם תנ"ג, לפיכך יוצאין מתחת הנגד לרחוב בדרך שיצאין לקראת מלכים⁴³, ומכל מקום כל זה הוא רק לכתחלה, (כז) אבל מי שחושש באיזה מחולש שלא יוכל לצאת לחוץ, אי נפי שהמקום אינו נקי⁴⁴ או ששרי בין העכו"ם, נקדש בביתו (כח) נ"ך חלון⁴⁵ או פתח הפתוח נגד הלכה:

א (א) שהוא שלשים יום נכ"ו, רוצה לומר, שפ"פ בחיבין, ודעת הרי"ח שכותבין להפך ויום שלשים לחודש פלוגי שהוא יום ראש-חדש פלוגי, וכן משמע מפרי"מ דברים: (ב) והמקום לחודש מיום השני, רוצה לומר, ששמונה מהחילין למנות ימי החודש ה"א כי הוא עקר הקביעות, והיום שלשים הוא רק השלמה לחודש שערב: (ג) אדר סתם, והוא הדין כשכתבין החודש בבית הכנסת, ומסקנת האחרונים (ד) דהנכון לקדש בשניהם, באדר ראשון יכתב אדר ראשון ובשני אדר השני⁴⁶:

א (א) שאין קובעין בהם נכ"ו, ע"כ הטעם בבאר הלכה: (ב) וביום שיהיה תנקה נכ"ו, הנה באמת זה אינו, דהא תנקה אפ"ר להיות ביום ה"ז וצ"ח אי אפשר להיות, וצ"ח אכן באמת ששע"ס סופר הוא וצ"ח לומר וצ"ח (ג) שיהיה עצרת יהיה תנקה, דהנה תנקה שאתריו. (ד) אכן ויהיה דוקא כשהשנה היא בסדרה, דהנה חשון וכסלו, אחר מלא

חדש, וצ"ח שנת תרס"ב תרס"ג תשי"ח תשי"ח פתחתי לקמן א"ף הוא הקביעות באמת, ע"כ שם, והנה השנים נש"פ רב⁴² כמעט עד שנת תתמ"ז בחובות בלות הסוד כהנ"ל, כפי מה שראה ספר חדש שלא הגיע עליו נאם לא שיקצא עוד אינה לקול ברפוס, וכמו שראיתי בספר חדש כתוב שם על שנת התקנ"ג סימן בח"ג, והוא סעודת הדפוס וצ"ח לומר וצ"ח, וכן על שנת תשכ"ג כתוב ברפוס לעמ"פ רב"ש, והוא סעודת הדפוס וצ"ח לומר ז"ש פטור והוא וצ"ח, אמר"פ מצאתי פן ברפוס נש"ל, ואין לנו לראג פל"פ יותר, כי בודאי קצת היתה וגם הרבה קצת יהיה הגולה ונקדש על"פ הרגלים:

* אלו הנמים שאין קובעין נכ"ו, כלל הענין: לעולם צריך לראות שלא יהיה יום-הכפורים ביום ראשון ולא ביום שני, והוא שני ימים קרובים שאסורין בכל מלאכה מן המורה סמוכים זה לזה ונ"ל לזה טעם בגמרא ראש-השנה דף כ, ע"כ שם, וגם שלא יהיה הושענא-רבנה ביום השבת כדי שלא תהיה

הלכות ראשית ח' כ"ב

באר הגולה 576

יחיה עצרת פשיהי פסדן או חסרים: ב *אלו הימים (ג) *שהקבעו בהם ראשיהם ולא כוללם: יסן אגה"ז, איר בגה"ז, סין אגה"ז, תמוז אגה"ז, אב בדו"ז, אלול אבד"ז, תשרי בגה"ז, (ד) מרחשון גדו"א, כסלו א"ב ג"ד ה"ו, טבת אבגד"ז, שבט בגדה"ז, אדר זכד"ו (ובעבור אדר הראשון בדה"ז ושני בדו"ז): ג יסמן לקביעת המועדים: א"ת כ"ש ג"ד ד"ק ה"ץ ו"ף, פרוש, ביום ראשון של פסח יחיה לעולם תשעה באב, וסמן על מצות ומריס לאכלהו; ביום שני בו שבועות, וביום שלישי בו ראשית השנה, ביום רביעי בו קריאת התורה (ה) שהוא שמחת תורה, ביום חמישי בו צום כפור, ביום ששי בו פורים שעבר: ד ילעולם קורין *צו את אהרן קדם פסח בפשוטה ומצורע במעברת, חוץ (ו) (ז) מכה"ח מעברת (וה"ש מעברת) שקורין 'אחרי מות' קדם הפסח. *ילעולם קורין

באר היטב

בתוך שיש בו שני ימים ר"ח קאי הסימן שלו על יום ב' דר"ח, מצאתי ט"ז. ובמ"א הגיה מסתכן בדה"ז: (ג) מכה"ח. פי' שכל ר"ח ביום ה' והשנה מעברת, שאז קורין פי' גם בדר"ח חשון (נחמיה שבת א':

שאתר עצרת, כגון אם עצרת ביום א' ובא חגכה ביום ב', מ"א. וט"ז מזה שצ"ל וביום השנה עצרת חגכה הושענא רבה, פי' הושענא רבה שאמר עצרת, ע"ש: (ז) מרחשון גדו"א. צריך לוטר יום א' דר"ח, אבל בשאר הסמנים

באר הגולה

נטילה הערכה⁽¹⁾. ובה פירע טעם כל זה הסעיף⁽²⁾, דאם נעשה ראשית השנה ביום אדר, מפילא חנה מקלע יום-כפור של השנה התיא ביום אינר, ונהג ביום א' וביום ו' אי אפשר להיות, שיהיו שני ימים קדושים סמוכים זה לזה, וביום כ' אי אפשר, דעל-ידיה חנה מקלע הושענא רבה ביום השבת, ובשנעשה זכר פורים, חנה מקלע יום ראשון של פסח ביום בידר, ובשנעשה בידר פסח חנה מקלע עצרת שהוא נגה-שכחות ביום גיהז, ומפילא חנה הושענא רבה גסרן ביום זה [כי ביום שנקלע עצרת מקלע הושענא רבה], וזה אי אפשר, שביום ז' אי אפשר משום נטילת ערבה, וביום ח' גסרן אי אפשר, דהלא לפי זה חנה לו לחול יום-הכפורים שלפני ביום ו' וביום א' וזה גסרן אי אפשר, וכפ"ל. "ולא ג' יום א' חגכה", דכיון דקדמא לן "לא ביום אדר ראשית השנה וכו'", מפילא אי אפשר לחול בשום פני חגכה ביום כ' לא בפשוטה ולא במעברת, בין בשנעשה שלמה או חסרה או כסדרן נאין כאן מקום להאריך, וענ' בלבוש. "ולא אג"ז צום אגסר", דאסרן חנה בידר פורים. "ולא בידר צום פסח וצום תשעה באב", דאסרן חנה מקלע ראשית השנה ביום אדר וזה אי אפשר, וכפ"ל. ונהג כל זה שכתבנו אין צריך להעריך בפרוטרוט איך הוא פן, רק שתדע תכלל, דמחדש טבת ואילך ולכו המדשים עד חול השנה כסדרן: טבת חסר, שבט מלא, אדר חסר נאם יש שני אדרים, אדר הראשון הוא מלא, יסן מלא, איר חסר, סין מלא, פסח חסר, אב מלא, אלול חסר, תשרי מלא [אבל חשון וכלל משפטים, פעמים שניהם מלאים או שניהם חסרים, ופעמים פסדן דהני חשון חסר כסלו מלא⁽³⁾, ואין כאן מקום להאריך]. ובה הבין בס"ק מה שכתב השלחן ערוך דביום פורים יחול ל"ג לעשר שהוא ח"י איר, כי הוא תשעה שבועות בעמזום: * אלו הימים וכו', ג"סן אגה"ז. ולא בשאר הנמים, כפי שלא יחול ביום בידר פסח, וצ"ע דג"סן ידוע שהוא מלא, אס"ן מפני שני ימים לחול הפסח, וצריך לקבוע יום שני של חול איר ונקא ביום שלישי וחמישי ושביעי ושני, ואיר חלא הוא חסר דהני של כ"ט יום וממנו רק יום אדר לכלל, ומפילא צריך לקבוע חול שני ביום דראג' וכו' וכו', הפל באפן זה, ובה שכתב "מרחשון גידר"א", צריך לומר "בידרי"א" וקאי על יום שני של ראשית השנה, והוא גס"ן משום דכיון דתשרי בידיה וזהו מלא, מפילא ראשית חשון הוא בידר"ז. וכסלו הוא תלוי לפי מרחשון אם חנה מלא או חסר ובאיתא יום נקבע, והוא יכול לבוא בפשוטה ימים ולא ביום שבת, דאס"ן חנה יום א' חגכה ביום ג' וזה אי אפשר, כפ"ל. כן כסב הקר טולש. עוד כסב, דמה שאמר בטבת שייכל לחול ביום שני הוא כשהשנה מעברת, וכן מה שאמר שישכס יוכל לחול ביום שלישי הוא גס"ן ונקא כשהשנה מעברת, ויום רביעי לא יחול פי' אם בפשוטה ולא במעברת, ומה שבין כל הסעיף: * יצו קדם פסח. מפי שקצו קדמ מהנצלת פלים לענן נותר קדשים, ותנצלת פלים מחמין למוד מקדשים; וגם במעברת שקורין מצורע קדם פסח, דמחבין זה יוכלי חרש לשכר, שהוא בעין הגעלת פלים [א"ר בשם אבודרהם]: * ילעולם קורין וכו' קדם עצרת. כדי ללעולם תפסיק

שער הצימן

(ג) אחרונים: (ד) מגדל אהבה: (ה) ט"ז:

(*) ובאיתא זמן קובעין התקנים חמני המועדים, עין פטור ונכלבש באר כל ענין הכתוב, עין שם, וכן פירי תדש באר כפרוש כל שנה ושנה את סימניו, עין שם]. אכן מה דמשמע מטור ששנת תרס"ב סימנו ז"ש והניו שראשית השנה יחול ביום ז' והיא שלמה, דהניו ששחן וכסלו מלאים, ומפילא נבוא פסח ביום חמישי וישנת תרס"ג סימנו ז"ח [והוא שראשית השנה יחול ביום ז' והיא חסרה] ושנת תשי"ז סימנו ה"ש [והניו שראשית השנה יחול ביום ה' והיא שלמה, ומפילא יחול הפסח ביום א'] וילענן שנת תשי"ח שהיא שנה ג"כ והניו שראשית השנה יחול ביום ג' והתקנים כסדרן אדר מלא ואדר חסר]. ובאיתא הוא טעוד סופר, כמו שכתב בפרי חרש שלשנת תרס"ב סימנו זח"ג, דהניו שיום ראשון של ראשית השנה יחול ביום ז' והיא חסרה, דהניו ששחן וכסלו שניהם חסרים, ומפילא נבוא יום ראשון של פסח ביום ג'; ושנת תרס"ג סימנו ה"ש"א, דהניו שראשית השנה יחול ביום ה' והיא שלמה, ופסח נבוא ביום ראשון; ושנת תשי"ז סימנו הכ"ז [דהניו שראשית השנה יחול ביום ה' והיא כסדרן, ומפילא נבוא יום ראשון דפסח ביום ז']; ושנת תשי"ח סימנו כש"ז, דהניו שראשית השנה יחול ביום ב' והיא שלמה, דהניו ששניהם מלאים, ומפילא נבוא הפסח ביום ז'. ועין בהסמ"סופר חלק ששי סימן לה שכתב גם כן לענן העכירות לענן בטור ובהקטנת הפרי טולש. וכן מצאתי עוד בכמה ספרים שכתבו לשנים דברי הפרי טולש ואין לזוז מהם. ועין בפרי חרש שיש עוד נפקא-טנה באיתא שנים, אף הם חלוקים מאתנו קרוב למאיתים שנה, ויבואי נבוא הגואל קדם ותקנש החולש עליה תראה ואין נפקא-טנה מזה, ומה שאתם הללו נמסר בעונותינו הרבים תדפסת תלויות ביד כל אדר ואדר, ויש מנה קלקול גדול, שיש מקום שיתקדים איתא לוח לשן ויפסיקו מקנה ומקשים בהם הבריות, שהרבה עובדיהם שאין יודעים ומצוי תלשים ומועדים פי' אם מן הלוח וסומכין עליו פעל פוסק מפרסם, ונאוי מאד לגדולי ישראל להשפיע על זה, ומה טוב חנה אם חנה הנהגה בישראל, שלא לקח לוח פי' אם כששם צליל הספטה מאחר טעגוללים שגדשם פדיון:

הלכות ראש-החודש סימן תכח

ביאורים ומוספים

סימן תכח

סדר קביעת המועדים וקריאת הפקדושים

[ביה"ל ד"ה אלו המים שאין]

כדי שלא תדחה נטילת קצתה⁽¹⁾. וכן תדע טעם כל זה הפעמי⁽²⁾.

(1) ובטעם הדבר שאין נוטלים ערבה בשבת, כתב הלבוש (ס"א) שעל ידי חבטת הערבה נחלשים ממנה עלים, ויש בזה איסור דאורייתא, וכיון שחבטת הערבה היא רק מנהג, אינה דוחה את השבת, ועל טעם זה הקשה בשו"ת שער אפרים (סוף סי' ב.) שכוין שענפי הערבה תלושים הם, אין בתלישת העלים מהם איסור דאורייתא של חולש ולא של קילקול הערבה, לכן כתב, שטעם האיסור הוא שמא יעבירו ר' אמות ברשות הרבים, וכמו שאסרו מטעם זה ליטול לולב בשבת, ועל טעם זה הקשה הא"ר (ס"ק א.), שמבואר בגמרא (סוכה מג. ב.) שעל נטילת ערבה לא מוז' גזירה זו, והביא (הא"ר.) שהרוקח (סי' רכ"א) כתב שהטעם הוא ביון שבעת נטילת הערבה בהושענא רבה היו בוכים ומתחננים על המים, ואסור לעשות כן בשבת, וראה במשנהב לעיל סי' רפ"ח ס"ק ד.

(2) וגם בזמן שהיו מקדשים על פי הראיה, וראש חודש היה אמור לחול בימים שהיו גורמים למתעדים לחול בימים אלו, כתב בשו"ת התשב"ץ (ח"א סי' קל"ה-קל"ו) בשם רבינו סעדיה גאון, שהיו מקפידים שלא לקדש את החודש באופן שיהולו המועדים בימים אלו, וכתב על כך התשב"ץ שאין דבריו נכונים, משום שמצינו במשניות בכמה מקומות שבזמן שהיו מקדשים על פי הראיה היו כשרים לקביעת המועדים גם ימים שאצלנו פסולים לכך, והמחצה"ש (הקדמה לסימן) כתב שזו מחלוקת ראשונים (בפסחים נח. ב.) והוסיף על דעת הסוברים שגם כשהיו מקדשים על פי הראיה היו מקפידים שלא יחולו המועדים בימים מסוימים, שהמפרש על הרמב"ם (פ"ז מהל' קידוש החודש ה"ז) כתב בשם רבינו חננאל, שהיתה קבלה הלכה למשה מסיני ביד חכמים שלא

לקבוע את ראש השנה בימי אד"ז, וטעם הדבר נמסר רק לאותם חכמים המוזמנים לעיון בסדר העיבור, ולנו נאמר רק הטעם שבש"ס, אבל אין זה עיקר הטעם, וראה עמק שאלה על השאלות (ויקרא שאלתא סז אות כב) שהביא דעות הראשונים בזה, ומה שכתב הגר"ח קניבסקי (בספרו שקל הקדוש פ"ז מקידוש החודש היא בביה"ל).

[ביה"ל שם]

חשון תשרי פסלו קלא"א.

(3) ובטעם הדבר שהחודשים חשון וכללו הם לפעמים מלאים ולפעמים חסרים, ביאר בספר יסוד עולם (מאמר רביעי פ"ט) שאם חשון יהיה תמיד חסר וכסלו תמיד מלא, יצא לפעמים שעשרה בטבת יהול בשבת, וכיון שלהתענות בשבת אי אפשר יהיו צריכים לדחות את התענית ליום ראשון, והרי כתוב על עשרה בטבת "עצם היום הזה" (יחזקאל ב. ג.) ולכן קבעו את החודשים האלו באופן שעשרה בטבת לא יוכל לחול בשבת, והלבוש (ס"א) כתב טעם נוסף בזה.

[משנ"ב ס"ק ה]

שהוא שנקמת-תורה⁽⁴⁾.

(4) ולפי חשבון זה, שביום שחל יום ראשון של פסח חל גם תשעה באב, כתב הרמ"א לקמן (סי' תע"ז ס"ב) שזה אחד מהטעמים שנהגים במקצת מקומות לאכול בליל הסדר ביצים, וזכר לאבלות של תשעה באב, ובביאור הגר"א (שם) כתב סימן לזה מהמדרש רבה על הפסוק "השביעני מרורים הרני לענה" (איכה ג. טו), שמה שהשביעני מרורים בליל יום טוב של פסח, הרני בליל תשעה באב לענה, ולפי טעם זה נראה מדברי המשגיב שם (ס"ק יג.) שביום השני של פסח (בחול) אין צריך לאכול ביצים, אך לפי הטעמים הנוספים שזכרו שם, יש לאכול ביצים גם ביום השני.

